

X 103.

1371 november 6.

Västerås.

Riddaren⁷ Sten Bengtsson ber de riddare, svenner och klerker, som uppräknas i hans köpebrev (DS X 102) för skälilig man Lars Ingebjörnsson på ett gods i Skråmsta, att hänga sina sigill vid sagda brev såsom stadfästelse på godsöverlåtelsen.

Orig. på perg. (25 × 8,4 cm; 7 rader), Sv. Riksark. (= RPB 1016). — Betr. skrivaren se DS X 92.

Amicabili et sincera in domino Salutacione premissa [.] jther Erllecha mæn · alla the · godho · wælborna mæn ' Riddara · swena · oc clercha · jnnan thesso breffeno Scrifne æro · som jach Sten bencztson · Riddare giffet ' haffer skælichom manne laurinke^a jngebyornsson ·^b wppa miit godz skromasta · bither jach ' winlecha oc kerllecha · medh alle bøn · at j wilen jthor · jnsigle fore thet breffet hengia · tel Stadh- ' fæstelsse thet godzet han aff mich Fanget haffer · hwilket jach · hanom aff Rettom · kærlech Aan ' Epter thy min breff ludha · Scriptum Arosie Anno dominj M^occclxx primo · feria · v · proxima ante festum beati ' martini Episcopi et confessoris · meo Sub Sigillo presentibus apposito in pendent.

På den ur brevet skurna remsan vidhänger Sten Bengtssons sigill, av brunt vax på kaka av ofärgat vax (tvenne bjälkar i sköld under hjälm, som prydes av hjälmtäcke och konisk hjälmhatt, i vars topp en fjäderbuske, allt inom niopass; se avbildn. i Peringskiölds Monumenta Uplandica per Thiundiam, 1710, s. 81): S' Stenonis : Benedic[i] m[i]litis.

^a Bokstaven r skriven som abbreviaturen ex eller re ms (jfr DS X 102, not a). ^b Härefter underprickat och av tvenne vertikala streck omslutet gifwet haffer ms.

X 104.

1371 november 7.

Västerås.

Riddaren Lek Ofradsson gör ett jordaskifte med Magnus Petersson i Frövi. Han erhåller därvid 4 markland jord i Solvik i Kärrbo socken i utbyte mot 4 markland jord i Hovdesta i (Västerås-) S. Ilians socken och en mellangift bestående av 1 stycke brett kläde från Ypern, 3 timmer gråskinn, 1 läst korn samt 1 pund råg. Lek lovar att enligt landslag fastfara jorden i Hovdesta på häradsting.

Brevet sigilleras av riddarna Karl Ulfsson av Tofta och Sten Bengtsson, Uppsalakaniken Magnus Thyrgilsson samt (Leks svärfader) väpnaren Olof Djäkn och dennes son väpnaren Filip.

Orig. nu förlorat; det uppvisades vid räfsteting år 1399 enligt dombrev 1399 18/10 (RPB 3031).

Avskrift på papper, Sv. Riksark. (= Sv. RA Pappershandl. 1351—1400, nr 17). — Brevet återfinns jämte DS X 108 och 109 på ett pappersblad mätande 21 × 17,4 cm, vilket på baksidan bär arkivsignum (för brev, som tillhört Folke Gregersson [Lillie] eller hans arvingar; jfr DS X 63) och påskriften "thetta rorer vpa solawiik ok mellan solawiik ok hoffdista". De tre dokumenten torde ha kopierats av den Matts Ödgislessons skrivare, som även skrivit bl. a. pappersbrevet i Sv. Riksark. 1437 omkr. 18/12 (= SMR 661) och 1442 19/9; den citerade tergalpåskriften är av samma hand som de avskrivna texterna. Det bör i detta sammanhang observeras, att Matts Ödgislessons hustru Ingeborg Gregersdotter var styvdotter till en av Solviks tidigare ägare, riddaren Gustav Leksson (jfr nedan).

Solvik tycks Magnus Petersson ursprungligen ha förvärvat av Peter Eggardsson (jfr 1385 11/1 = RPB 2072), vilkens far Eggard Bralstorp d. y. skrev sig till godset 1335 30/1 (DS 3108). Drotsen Nils Turesson har sedan uppenbarligen orättmätigt tillskansat sig godset av Magnus (se 1371 13/11 = DS X 108) för att senare skänka det till sin syster-son Erik Karlsson, då denne omkr. 1363 blev riddare (se 1366 27/5 = DS 7344). Riddaren Erik Karlsson sålde år 1366 godset till riddaren Lek Ofradsson (DS 7344), året därpå till Abraham Knutsson (se 1367 u. d. = DS 7474 a). Magnus Peterssons rätt till Solvik bekräftas formellt först en vecka efter datum för föreliggande bytesbrev genom riddaren

Karl Ulfssons dombrev 1371 13/11 (DS X 109); samma dag hade riddaren Sten Bengtsson genom bevarat brev (DS X 108) liksom Lek Ofradsson avsagt sig sina anspråk å resp. Nils Turessons och Erik Karlssons vägnar. Karl Ulfssons dombrev rörande Solvik 1371 14/11 (DS X 110) synes i huvudsak avse att bilägga tvisten mellan Lek Ofradsson och Abraham Knutssons arvingar om äganderätten till godset efter Erik Karlsson; se härom DS X 110.

Om hur Solvik senare ärvts av Leks hustru Katarina, dotter till väpnaren Olof Djäkn, och från denna till sonen, riddaren Gustav Leksson, samt om hur denne bortbytte godset till sina halvsyskon, Katarinas barn i sitt andra äktenskap med riddaren Magnus Trotteson, se brev 1379 6/2 (RPB 1404), 1399 18/10 (RPB 3031) och 1402 3/1 (SD 133); för godsets vidare öden se Konung Erik XIV:s nämnds dombok, ed. C. Silfverstolpe (1884), s. 1 f.

Jfr K. H. Karlsson i Westmanlands fornminnesförenings årsskrift III (1884) s. 61 f. not 6; Bengt Hildebrand i Personhistorisk Tidskrift 31 (1930) s. 18, och 35 (1934) s. 74; Elsa Nordström i PHT 41 (1941—1942) s. 25.

Alla them thetta breff høra ællir see helsar lekir affradzson riddare æuerdelika medh gudhi [.]
 Thet se allom mannom wetherlikit at iak kænms medh thesso breffue mik haffua giort eeth skipte
 medh magnus pædherson aff frøwi^a swa at iak giffuer honum iiij markland iordh i hoffdistom i
 sancti ylians sokn medh allom tillaghom nær oc fiærre engom wndan taghnom hwath the hælzt
 næmpnas · oc ther til haffuer iak honum giffuith tilgiffit · eeth stykke breth ypirst · iij timbir
 graskin j læst korn oc j pund rogh [,] for iiij markland iordh i solawiik i kæwr sokn^a medh allom
 tillaghom nær ok fiærre engom wndan taghnom hwat the hælzt næmpnas [· oc]^b affhændir iak mik
 oc minom arffwm the sama iiij marklandin i hoffdistom oc latir iak them honum oc hans arffwm
 til æuerdelika ægho Ok vil iak honum them fastfara vpa hwndaris thing æptir thy som landzlagh
 tilsighia [.] Datum arosie Anno dominij Mccclxx^o primo feria sexta proxima ante festum martinj
 sub sigillis nobilium virorum dominorum karuli vlfsson de tofftom [,] stenonis benctson militum
 et magni thørkilson canonici vpsalensis [,] olauj diækn et philippi filij suj armigerorum vna
 cum sigillo meo proprio jn testimonium et euidenciam premissorum

^a Härefter felplacerat oc ms (jfr not b). ^b Saknas ms (jfr not a).

¹ D. v. s. Frøvi i Skultuna socken (se odat. orig. perg. nr 111, Sv. Riksark.).

X 105.

(1371) november 7.

Rom.

Birgitta (Birgersdotter) tillskriver herr Gomez (Albornoz) från Spanien med anledning av det budskap, som (hennes biktfaeder) biskop Alfons (av Jaen) överbringat från denne. I sitt svar tillråder Birgitta Gomez, vilken (såsom styresman över Ascoli och ståthållare i hertigdömet Spoleto) har domsrätt och makt över andra människor, att ej fälla vrånga domar, att vakta sig för orätt fångat gods och att ej betunga sina undersåtar med ovana pålagor. Likaså varnas han för att deltaga i något orättfärdigt krig, att samla jordiska skatter och att kränka äktenskapets helgd. I sitt påvliga ämbete som hertigdömet ståthållare bör Gomez kvarstå tills det står klart, vilken väg påven (Gregorius XI) skall slå in på och var denne ämnar förlägga sin stadigvarande vistelseort, men brevskriverskan hoppas, att Gomez' åstundan att övergiva världen senare skall kunna gå i uppfyllelse. Slutligen ger Birgitta några anvisningar om hur hennes "son" Gomez såsom sann kristen bör andligen förhålla sig.

Brevet har egenhändigt undertecknats av Birgitta och försetts med hennes sedvanliga sigill.

Avskrifter: [A] i cod. C 86, fol. 149 r—150 r, Uppsala univ.-bibl.; [B] i cod. C 15, fol. 133 r—134 v, Uppsala univ.-bibl.; [C] fragment, i "cod. Falkenberg", d. v. s. pergamentshs. nr 21, fol. 359 r, Lunds univ.-bibl. (faksimil-ed. E. Wessén, CCSSM, vol. XIV, 1956, s. 717); [D] i "cod. Nordenskiöld", d. v. s. hs. signerad N. 4 i Nordenskiöldska samlingen, fol. 112 r—113 r, Helsingfors' univ.-bibl. — Om dessa hss. se isht Hollmans ed. av Birgittas Revelaciones Extravagantes (1956) s. 95 [A], 53 [B], 50 f. [C] och 69 f. [D] med tillhörande Kommentar till källorna. Texten här återgiven efter xero-kopior (ABD) och faksimil-ed. (C).